

senat

Od: stowarzyszenie.lepszejutro <stowarzyszenie.lepszejutro@op.pl>
Wysłano: 9 maja 2016 23:38
Do: senat
Temat: list otwarty/petycja w sprawie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych
Załączniki: list otwarty w sprawie ustawy odległościowej 09_05_2016.pdf

tel. 22 694-95-12
fax 22 694-91-18
senat@senat.gov.pl

Kancelaria Senatu
Dział Petycji i Korespondencji
ul. Wiejska 6,
00-902 Warszawa

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
Dział Petycji i Korespondencji
Wysłano dnia 2016-05-12
Nr 32999 Podpis

KANCELARIA SENATU KANCELARIA OGÓLNA	
wpt.	12. 05. 2016
Zal.	BUS / 2958 Nr

Szanowny Panie Marszałku

Przesyłamy na Pani ręce list otwarty - petycję skierowaną do Sejmu, Senatu oraz Rządu RP, wyrażającą zaniepokojenie społeczne spowodowane wstrzymaniem prac nad ustawą o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

List podpisało 95 organizacji zmagających się z niekontrolowaną inwazją turbin wiatrowych na obszarach wiejskich i obszarach cennych przyrodniczo, reprezentujących tysiące ludzi z całej Polski. Niestety, wstrzymanie prac nad procedowaniem ustawy spowodowało gwałtowne przyśpieszenie postępowań administracyjnych w celu doprowadzenia inwestycji wiatrowych do takiego etapu, którego swoimi regulacjami nie obejmie już „ustawa odległościowa”.

Taka sytuacja jest naganna i nie powinna mieć miejsca w państwie prawa, gdyż powoduje nieodwracalne zwiększanie ilości wadliwych lokalizacji turbin wiatrowych a wszystko to kosztem społeczności lokalnych i środowiska. Elektrownie wiatrowe nie są stabilnymi źródłami energii a obszar lądowy Polski nie posiada odpowiednich prędkości wiatru by moc zainstalowana w elektrowniach wiatrowych posiadała wysoki stopień wykorzystania mocy. Wiele decyzji administracyjnych związanych z lokalizacją farm wiatrowych zostało wydane z naruszeniem prawa. Jednym z istotnych obszarów, które zostały zmarginalizowane to kwestia udziału społeczeństwa w postępowaniach administracyjnych dotyczących powstałych już lokalizacji turbin wiatrowych oraz tych, które lada moment zostaną zrealizowane.

W związku ze skalą problemu oczekujemy pilnej interwencji Rządu i Sejmu oraz Senatu RP. **Oczekiwaniem „rzeczywistej” strony społecznej, którą stanowią ludzie zmuszeni do zamieszkania na stałe w sąsiedztwie turbin wiatrowych, jest:**

1. Wprowadzenie moratorium na realizację inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych do czasu pełnego uregulowania zasad ich bezpiecznej lokalizacji i eksploatacji względem pełnej ochrony ludzi i środowiska.
2. Pilne uchwalenie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, druk 315 i 365, określającej zasady planowania lokalizacji turbin wiatrowych i nadzoru nad ich eksploatacją.
3. W związku z brakiem prawa krajowego umożliwiającego określenie zakresu negatywnych oddziaływań turbin wiatrowych na zdrowie i jakość życia ludzi, ustalenie łatwej do weryfikacji i odpornej na manipulacje danymi obliczeniowymi i pomiarowymi, strefy ochronnej określonej w relacji do wysokości całkowitej turbin. Odległość 10x wysokość całkowita turbiny należy określić jako minimalną, ze wskazaniem badania oddziaływań środowiskowych i zdrowotnych w promieniu o zakresie 15x wysokość turbin.
4. Określenie normatywów zdrowotnych i metodyki pomiarowej dla specyficznych emisji związanych z turbinami wiatrowymi, w szczególności infradźwięków, hałasu nisko-częstotliwościowego, modulacji amplitudy i migotania cienia.
5. Uregulowanie zasad oceny wpływu inwestycji wiatrowych będących „dominantami” na krajobraz naturalny i kulturowy oraz walory turystyczne w ich otoczeniu.
6. Ustalenie obowiązujących prawnie wytycznych i zasad ochrony siedlisk, żerowisk oraz tras migracyjnych ptaków i nietoperzy w promieniu co najmniej 6 km od turbin wiatrowych.
7. Uregulowanie prawne dla już istniejących turbin i farm wiatrowych ulokowanych w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, środowiska i krajobrazu oraz wartości nieruchomości sąsiadujących. Wnioskujemy o wznowienie z urzędu wszystkich postępowań środowiskowych, a także unieważnienie decyzji administracyjnych i planistycznych dla turbin wiatrowych wydanych niezgodnie z prawem lub w zaistniałym konflikcie interesu osób decyzyjnych.

Pozostając z poważaniem

--

Grażyna Kuc
Przedstawiciel Stowarzyszenia LEPSZE JUTRO

Wiceprezes
Stowarzyszenia Lokalnych Inicjatyw Obywatelskich "WSPÓLNA SPRAWA"
e-mail: stowarzyszenie.wspolnasprawa@gmail.com
NR KRS 0000528632, NIP 7972054079
www.stowarzyszeniewspolnasprawa.pl

9 maja 2016 r.

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
Marek Kuchciński

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Stanisław Karczewski

Prezes Rady Ministrów
Beata Szydło

List otwarty

petycja w sprawie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

My, mieszkańcy terenów wiejskich, od wielu lat zmagający się z problemem inwazji farm wiatrowych, po raz kolejny składamy do rządu polskiego i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej petycję w sprawie pilnego uregulowania zasad bezpiecznej lokalizacji przemysłowych turbin wiatrowych względem siedzib ludzkich i obszarów cennych przyrodniczo. Dotychczasowy brak uregulowań prawnych w tym zakresie przyczynił się do ogromnego konfliktu społecznego i środowiskowego. W całej Polsce toczą się setki postępowań administracyjno-sądowych, gdzie lokalne społeczności wiejskie toczą nierówną walkę z bogatym lobby wiatrakowym w obronie swoich praw do życia w bezpiecznych i wolnych od uciążliwego sąsiedztwa warunkach, o ochronę zdrowia swoich dzieci i dorobku całego życia przed znaczną utartą wartością.

Sądy krajowe każdego szczebla, podobnie jak instytucje rządowe, RDOŚ, PPIS, rozpatrując tysiące spraw związanych z oddziaływaniem farm wiatrowych na środowisko, jedynie konstatują brak uregulowań prawnych, pozostawiając tym samym obywateli bez ochrony prawnej.

Sytuacja, w której inwestorzy realizują swoje zamierzenia inwestycyjne bezwzględnie wykorzystując luki w obecnym prawodawstwie, a z którą zmagamy się od lat, nie powinna mieć miejsca w państwie prawa. Stąd ogromne oczekiwanie społeczne na ustawowe regulacje zasad przyszłych lokalizacji turbin wiatrowych a także na uregulowanie tej kwestii wobec inwestycji już istniejących. **Dlatego tak wielkie nadzieje na szybkie uregulowanie kwestii zbyt bliskiej odległości przemysłowych turbin wiatrowych od siedzib ludzkich i obszarów cennych przyrodniczo pokładane są w złożonym w dniu 19 lutego br. na ręce Marszałka Sejmu RP projekcie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (druk nr 315 i 365).** Zatrzymanie prac w procedowaniu tej ustawy budzi ogromne zaniepokojenie społeczne. Każdy dzień zwłoki umożliwia wydawanie kolejnych decyzji środowiskowych i pozwoleń na budowę dla farm wiatrowych oraz przyspieszenie procedur planistycznych.

Ostatnie wybory parlamentarne do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej dały milionom Polaków nadzieję na wprowadzenie zmian, dzięki którym polscy obywatele będą czuć się gospodarzami we własnym kraju. Lokalne społeczności od kilkunastu lat organizują się w obronie swoich miejscowości przed niechcianymi, uciążliwymi inwestycjami. Tysiące obywateli marnotrawi z tego powodu energię życiową i traci zaufanie do organów państwa polskiego, w tym do organów samorządowych, sądowych i wykonawczych a także Sejmu i Senatu.

Słuszne obawy strony społecznej potwierdza Najwyższa Izba Kontroli. Najważniejszy wniosek wynikający z przeprowadzonej w 2014r kontroli pt. „Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych” Nr ewid.131/2014/P/13/189/LWR jest następujący:

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła proces powstawania lądowych farm wiatrowych w Polsce.

Długo wyczekiwany projekt „ustawy odległościowej” może wreszcie ucywilizować proces inwestycyjny przemysłowej energetyki wiatrowej. Projekt ten będzie skutkował właściwą ochroną konstytucyjnych wartości, jak zdrowie ludzi (Art. 68 Konstytucji RP) oraz życie ludzkie (Art. 38 Konstytucji RP) poprzez wprowadzenie norm ochronnych gwarantujących minimum bezpieczeństwa. Brak jednoznacznych przepisów dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych względem zabudowań mieszkalnych i obszarów cennych przyrodniczo doprowadził do niezliczonej ilości nadużyć i patologii w procesie inwestycyjnym. Najwyższa Izba Kontroli opublikowała także w dniu 26 kwietnia 2016 r. raport podsumowujący szereg kontroli przeprowadzonych w latach 2008 – 2015, sprawdzających różne etapy procesu inwestycyjno - budowlanego farm wiatrowych w Polsce. W wyniku przeprowadzonej analizy NIK wskazuje, że zarówno obowiązujące normy prawne, jak i ich stosowanie nie zabezpieczają skutecznie interesów społeczności lokalnych w procesie lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych.

Rzecznicy Praw Obywatelskich trzykrotnie zwracali się do strony rządowej o pilną regulację minimalnej odległości od elektrowni wiatrowych. W swoich wystąpieniach Rzecznicy wnioskowali o ustanowienie norm ochronnych gwarantujących poszanowanie zdrowia ludzi mieszkających w sąsiedztwie farm wiatrowych oraz o podjęcie niezbędnych działań w kierunku kompleksowego opracowania i uporządkowania norm technicznych zapewniających należyty poziom ochrony zdrowia mieszkańców terenów sąsiadujących z farmami wiatrowymi.

Wejście pod obrady Sejmu projektu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych z proponowanym zapisem minimalnej strefy ochronnej, 10 x wysokość elektrowni wiatrowych (EW), nastąpiło równocześnie z ogłoszeniem przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny **rekomendacji strefy ochronnej 2 km pomiędzy turbinami wiatrowymi a siedzibami ludzkimi.**

Stanowisko NIZH-PZH zawiera następujące tezy:

- przegląd badań naukowych w recenzowanej literaturze uzasadnia tezę, że EW stanowią zagrożenie dla zdrowia publicznego w odległościach co najmniej do 2 km;
- podanie generalnego, ujednoczonego zalecenia odległości minimalnej jest konieczne ze względu na istniejące obecnie zagrożenie dla zdrowia i dobrostanu sąsiadów EW;
- powyższa potrzeba wynika bowiem z faktu, że wypracowanie szczegółowych rozwiązań, tj. metodologii pozwalających oceniać efekty środowiskowe konkretnych lokalizacji farm wiatrowych, zabierze jeszcze całe lata.

Kwestie te były od wielu lat poruszane przez stronę społeczną, czego wyrazem jest między innymi szereg wystąpień, listów otwartych, pism i petycji do parlamentarzystów oraz do najważniejszych instytucji w Państwie Polskim.

Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę, że niejednokrotnie podczas spotkań z parlamentarzystami Prawa i Sprawiedliwości, mieszkańcy otrzymywali zapewnienia wprowadzenia przepisów jednoznacznie określających zasady bezpiecznego użytkowania przemysłowych elektrowni wiatrowych oraz przede wszystkim wprowadzenia regulacji prawnych dotyczących ich lokalizacji w odległości nie mniejszej niż 2km od siedzib ludzkich.

Dlatego też zwracamy się z wnioskiem o dołożenie wszelkich starań, aby prace nad tą ustawą sprawnie doprowadzić do końca, zgodnie z oczekiwaniami tak wielu społeczności zagrożonych zbyt bliską lokalizacją przemysłowych elektrowni wiatrowych od siedzib ludzkich.

Sygnatariusze listu:

1. Stowarzyszenie Lokalnych Inicjatyw Obywatelskich „WSPÓLNA SPRAWA”, Borowe 52, 05-640 Mogielnica
2. Ogólnopolskie Stowarzyszenie "Pozytywna Energia", ul. Matejki 58/17, 60-770 Poznań
3. Stowarzyszenie na rzecz Burkat, Burkaty 37, 06-430 Sońsk
4. Liga Walki z Hałasem, Ul. Bernardyńska 1A lok. 74, 02-904 Warszawa
5. Stowarzyszenie Przyroda Ziemi Sokołowskiej, ul Niska 3a m 41, 00-179 Warszawa
6. Fundacja Przysiółek, Boksze Stare 21, 16-515 Puńsk
7. Stowarzyszenie na Rzecz Praworządności i Ochrony Środowiska, Łysa Góra 163, 38-230 Nowy Żmigród
8. Stowarzyszenie „Siedliska Warmińskie”, Studnica 17, 11-320 Jeziorany
9. Komitet Protestacyjny "NIE", Kąty 4, 63-200 Jarocin
10. Stowarzyszenie Nasza Gmina Gaworzyce, ul. Szkolna 238, 59-180 Gaworzyce
11. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Złocieńcu, ul .Wolności 6, 78-520 Złocieniec
12. Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gminy Wiryki "Człowiek - Kultura - Środowisko" Wiryki - Adampol 95, 22-205 Wiryki
13. Stowarzyszenie "Towarzystwo Rozwoju Żelazna", Żelazno 85, 64-010 Krzywiń
14. Stowarzyszenie Bezpieczne Środowisko Zdrowi Ludzie, 74-204 Kozielice 51/1
15. Stowarzyszenie „NIE Wiatrakom”, ul. Armii Krajowej 31/30, 19-300 Elk
16. Stowarzyszenie Zwykłe Kocham Mazowsze, Rostkowice 25, 09-450 Wyszogród
17. Morąskie Stowarzyszenie Miłośników Przyrody "EKO-GŁOS", Plac Jana Pawła II 7/35, 14-300 Morąg,
18. Stowarzyszenie "Nowe Spojrzenie", ul. Polna 37, 16-503 Krasnopol
19. Stowarzyszenie Ochrony Środowiska Naturalnego i Krajobrazu SOŚNIK, Czechy 32, 78-450

Grzmiąca

20. Stowarzyszenie LEPSZE JUTRO, Pakoślaw 292, 27-100 Iłża
21. Stowarzyszenie „Rozwój i Ekologia”, Krzyżanowice 67, 27-100 Iłża
22. Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur “Sadyba”, Kadzidłowo 1, 12-220 Ruciane Nida,
23. Stowarzyszenie SZYDŁÓWEK, Szydłówek 8b, 05-516 Szydłowo
24. Stowarzyszenie Agroturystyczne Gór Kaczawskich, Plac Niepodległości 8, 59-500 Złotoryja
25. Stowarzyszenie Ludzi Nieobojętnych "Lobelia", Psie Głowy 27, 78-550 Czaplinek
26. Przystanek GIŻYCKO z siedzibą w Upałtach 36, 11-500 Giżycko
27. Stowarzyszenie Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gminy Leśniowice Brzoza, Sielec 1, 22-122 Leśniowice
28. Stowarzyszenie na rzecz ochrony ludzi oraz środowiska ziemi krasnostawskiej " Ekorazem", Krupe 200A, 22-302 Siennica Nadolna
29. Stowarzyszenie "Bezpieczne Wiatraki", ul. Górna 25, 46-200 Smardz Góme
30. Stowarzyszenie Kochamy Mazury, Sulimy 35, 11-500 Giżycko
31. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Pyrzyce, ul. Lipiańska 4, 74-200 Pyrzyce
32. Stowarzyszenie „Stop planowanej lokalizacji elektrowni wiatrowej w gminie Gołcza”, Gołcza 59A, 32-075 Gołcza
33. Stowarzyszenie „Gmina Gołcza Razem”, Gołcza 59A, 32-075 Gołcza
34. Stowarzyszenie Zdrowa Wieś, Osinki 3, 23-313 Potok Wielki
35. Stowarzyszenie Zwykłe Wspólne Dobro, Brynica Sucha 33a, 28-300 Jędrzejów
36. Stowarzyszenie MY ZCGR, Radzyń Wieś 5A, 87-220 Radzyń
37. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Sandomierskiej, Zbigniewice Kolonia 40, 27-660 Koprzywnica
38. Działdowskie Stowarzyszenie Ochrony Własności, Ruszkowo 92, 13-214 Uzdowo
39. Stowarzyszenie ZDROWA GMINA, Michałowice 42, 05-640 Mogielnica
40. Stowarzyszenie Zadbajmy o Naszą Przyszłość, Polany – Kolonia 1B, 26-680 Wierzbica
41. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Prędocina i Okolic, Prędocin, 27-100 Iłża
42. Stowarzyszenie POMOCNA DŁOŃ, Gryzów 3A, 26-660 Jedlińsk
43. Stowarzyszenie na Rzecz Praworządności i Ochrony Środowiska w Gminie Obrazów, Żurawica 8, 27-641 Obrazów
44. Stowarzyszenie zwykłe Szeskie Wzgórza, Golubie Wężewskie 6, 19-420 Kowale Oleckie
45. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, ul. Wiosny Ludów 71, 02-495 Warszawa
46. Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Czernice Borowe, Węgra 29, 06-415 Czernice Borowe
47. Stowarzyszenie "Dolina Okszy", Łobodno, ul. Słoneczna 34, 42-125 Kamyk
48. Stowarzyszenie Książki - Przyjazna Gmina, Blizno 1, 87-222 Książki
49. Stowarzyszenie Dla Rozwoju Wsi Polskiej, Młodoszowice 10, 49-200 Grodków

50. Stowarzyszenie na Rzecz Mieszkańców oraz Ochrony Środowiska Przyrodniczego i Kulturowego Gminy Jarczów z siedzibą w Nedeżowie, Nedeżów 77, 22-664 Jarczów
51. Polskie Towarzystwo Służb Ochrony Przyrody, Gawrych Ruda 58, 16-402 Suwałki
52. Stowarzyszenie Wiatr w Żagle, Budowo 69/2, 76-248 Dębica Kaszubska
53. Stowarzyszenie CHROŃMY NASZE ŚRODOWISKO, Laszki 71, 37-543 Laszki
54. Stowarzyszenie "Inicjatywa Pro Publico", Biały Ług 32C, 98-220 Zduńska Wola
55. Stowarzyszenie "Nocek" Na Rzecz Praworządności i Ochrony Środowiska, Kowale, ul. Kliczmachów 9a, 46-320 Praszka
56. Stowarzyszenie na Rzecz Obrony Wartości Przyrodniczych „Dla Dzwierząt”, Szczepankowo 32, 12-120 Dzwierzuty
57. Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Suwalszczyzny i Mazur Garbatych "Horyzont"ul. Sejneńska 13, 16-407 Wiżajny
58. Stowarzyszenie "Nasze Dobro", Jaćmierz 259, 38-530 Zarszyn
59. Stowarzyszenie Aktywności Społecznej im. Tadeusza Reytana, Wikrowo 20, 82-335 Gronowo Elbląskie
60. Stowarzyszenie Malesze, Malesze 65, 17-100 Bielsk Podlaski
61. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rzyszczewo i Rzyszczewko, Rzyszczewo 40, 76-100 Sławno
62. Stowarzyszeni Ekologiczne "Żurawie", Węgorzyn, 87-213 Ryńsk gmina Wąbrzeźno
63. Towarzystwo Ochrony Przyrody i Krajobrazu, ul. Olszewskiego 7, 59-900 Zgorzelec
64. Stepnicka Organizacja Turystyczna Nie Tylko Dla Orłów, Kopice 16, 72-112 Stepnica
65. Stowarzyszenie Dbaj o Kraj
66. Stowarzyszenie Zielona Wilczyna, Wilczyna, 64-541 Duszniki
67. Stowarzyszenie Rozwój-Przyszłość
68. Stowarzyszenie Wspierania Energetyki, ul. Kochanowskiego 24/7, 60-846 Poznań,
69. Stowarzyszenie Buteo, ul. Jeżycka 43/5 , 60-864 Poznań
70. Stowarzyszenie WSPÓLNE DOBRO Gminy Jastrzęb, Lipienice Górne 71, 26-502 Jastrzęb
71. Stowarzyszenie „RAZEM DLA ŚRODOWISKA", Prusinowice Parcela 18, 98-240 Szadek
72. Stowarzyszenie Stop Wiatrakom, Czechel 2, 63-322 Gołuchów
73. Stowarzyszenie "Spokojna Wieś", Korytnica 64, 08-455 Trojanów
74. Towarzystwo Miłośników Ziemi Pełkińskiej, Pełkinie 309, 37-500 Jarostaw
75. "Nasz Wspólny Dom-Załuże", ul. Konery 6, 37-600 Lubaczów
76. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Wygiełzowskiej, ul. Bonifacego 74 m 99, 02-936 Warszawa
77. Stowarzyszenie zwykłe Nasza Gmina, Żarnowo Pierwsze 60, 16-300 Augustów
78. Stowarzyszenie Pasikonik, Sarbia 5, 64-553 Grzebienisko
79. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Opolskiej, Jankowice Wielkie 102, 49-332 Olszanka

80. Stowarzyszenie na rzecz praworządności i ochrony środowiska z Woli Rafałowskiej,
Wola Rafałowska 169 a, 36-017 Rzeszów
81. Stowarzyszenie "Bezpieczna Gmina - Wolna od Wiatraków", Targowica 30A, 57-211 Ciepłowody
82. Stowarzyszenie zwykłe "Lepsze Jutro" z siedzibą w Gończycach 30a, 08-460 Sobolew
83. Stowarzyszenie NASZA WIEŚ, Różyniec 3, 59-706 Gromadka
84. "Pełkińskie Stowarzyszenie Kobiet", Pełkinie 143, 37-511 Jarosław
85. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rzyszczewo i Rzyszczewko, Rzyszczewo 40, 76- Sławno
86. Wójt Gminy Giżycko, ul. Mickiewicza 33, 11-500 Giżycko
87. Stowarzyszenie „DON KICHOTE”, Krzywe 31, 19-411 Świętajno
88. Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Łagiewniki Wielkie, ul. Strażacka 2, 42-772 Łagiewniki
Wielkie.
89. Stowarzyszenie "Wszyscy Razem", Plewki 8, 19-400 Olecko
90. Stowarzyszenie Zwykłe Nasza Nadzieja, Popowice 67B, 98-335 Pątnów
91. Stowarzyszenie "Partnerstwo Dzikie Mazury", Więcki 13/2, 11-606 Budry,
92. Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”, Kołobrzaska 43,
78-300 Świdwin
93. Stowarzyszenie Weto Wiatrakom, Tęgobórz 80, 42-445 Tęgobórz
94. Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Na Terenie
Powiatu Lipskiego, Jelanka 33a, 27-353 Rzecznów
95. Stowarzyszenie zwykłe „Wspólne Dobro”, Lipienice Górne 71, 26-502 Jastrząb
96. Stowarzyszenie Nasza Ziemia, Nosarzewo Polne 33, gm. Szydłowo
97. Stowarzyszenie Nasza Ziemia, ul. Kochanowskiego 24/7, 60-846 Poznań,
98. Stowarzyszenie "Przystanek Rasząg", Rasząg 12, 11-300 Biskupiec
99. Stowarzyszenie Ekologiczne „TERRA”, ul. Krzywa 12, Liwa gm. Miłomłyn
100. Fundacja Human Lex, ul. Kochanowskiego 24/7, 60-846 Poznań,
101. Stowarzyszenie Miłośników SPK "Kraina Hańczy", Malesowizna-Turtul, 16-404 Jeleniewo
102. PSO UU Koło w Radomiu, ul. Grenadierów 18, 26-611 Radom
103. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Brojeckiej, ul. Długa 12a, 72-304 Brojce
104. Stowarzyszenie Przyjazne Środowisko-Lipie Góry, ul. Klonowa 12, Lipie Góry , 66-510
Bobrówko